

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
СПАС МУНИЦИПАЛЬ
РАЙОНЫ
ӘЖМӘР АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ИЗМЕРСКОГО СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
СПАССКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО
РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

КАРАР

№ 42

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

«19 » июнь 2026 ел

2026-2028 елларга Татарстан Республикасы
Спас муниципаль районының «Әжмәр авыл
жирлеге» муниципаль берәмлеге
территориясендә жирдән файдалану һәм
саклау буенча муниципаль программаны
гамәлгә ашыру турында

Россия Федерациясе Жир кодексы, «Гавами хакимиятнең бердәм системасында
жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20
мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Спас муниципаль
берәмлегенә Болгар шәһәр Башкарма комитеты Татарстан Республикасы
районын билгели:

1. 2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының
«Әжмәр авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жир
кишәрлегеннән файдалану һәм аны саклау буенча кушымтада бирелә торган
муниципаль программаны расларга.

2. Өлеге карарны ТР Спас муниципаль районының рәсми сайтында рәсми
рәвештә игълан итәргә <http://spasskiy.tatarstan.ru> һәм <http://pravo.tatarstan.ru> хокукый мәгълүматның
рәсми порталында: // pravo.tatarstan.ru.

3. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

**Әжмәр авыл жирлеге башлыгы
ТР Спас муниципаль районының**

Р.М.Вәлитов

**2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының
«Әжмәр авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясендә жирдән
файдалану һәм аны саклау буенча муниципаль программа**

2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Әжмәр авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа паспорты

Программа Исеме	2026-2028 елларга Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Әжмәр авыл жирлеген» муниципаль берәмлеген территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа
Программаны эшләү өчен нигез	«Гавами хакимиятнең бердәм системасында жирле үзидарәнен оештыруның гомуми принциплары турында» 2025 елның 20 мартындагы 33-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең Жир кодексы
Программаның заказчылары	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты
Программаны төп эшләүчеләр	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты
Программаны Башкаручылар	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты
Программаның максатлары һәм бурычлары	Программаның максатлары булып жирләргә һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, юкка чыгаруны, жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләргә үзлекләрен яхшырту, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләргә уңдырышлылыгын торгызу өчен жирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү тора. Программаның Бурычлары: - житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимallaштыру; - жирләрдән файдалануның һәм аларны саклауның нәтижелеләген арттыру; - жирләрдән нәтижелә файдалануны һәм аларны саклауны тәмин итү; - яшел үсентеләргә саклау һәм торгызу, - жирләргә инвентаризация үткәрү.
Программаны гамәлгә ашыру срогы	2026-2028 еллар
Финанслау күләмнәре һәм	Программаны финанслау күләме-75,0 мең сум., шул исәптән

чыганакалары	2026 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-25,0 мең сум. 2027 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-25,0 мең сум. 2028 ел-жирле бюджет акчалары исәбеннән-25,0 мең сум.
Программаны гамәлгә ашыруның көтелә торган нәтижеләре һәм нәтижелелек күрсәткечләре	Жирдән файдалануны тәртипкә китерү, жирләрдән нәтижелә файдалану һәм саклау, бозылган жирләрне торгызу һәм халыкның экологик иминлеген һәм аларның яшәү сыйфатын арттыру
Программаның үтәлешен тикшереп торуну оештыру	Программаны гамәлгә ашыруны тикшереп тору Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлегенә Башкарма комитеты тарафыннан гамәлгә ашырыла

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның тиешле өлкәсендәге агымдагы торышка Характеристика һәм төп проблемалар

Жир - әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аннан файдалану башка барлык табигый объектлар: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирдән файдаланмыйча һәм аны сакламыйча башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жиргә карата хужасызлыкны кичекмәстән ясылар яки якин киләчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерәчәкләр, жирнең өске катламын - туфракны, аның химик һәм радиоактив пычрануын жимерүгә генә түгел, бәлки бөтен табигый комплекстың экологик начарлануына да китерәчәкләр.

Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы «Әжмәр авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә территориясендә жирләрдән файдалану һәм аларны саклау буенча муниципаль программа 2026-2028 елларга (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту мәнфәгатьләрендә жир ресурсларыннан нәтижелә файдалану һәм идарә итү буенча дөүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалануның һәм саклауның уңайлы шартларын булдыруга юнәлтелгән.

Жир фондының шактый күләмен төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык звеноларының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер йөкләмәләр йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә бер звеноның дөрес эшләвен бозу, урман булсынмы ул, хайваннар дөньясы, жир булсынмы, экосистеманың дисбалансына һәм бөтенлеген бозуга китерә.

Жирдән рациональ файдаланмау, аңа куллану һәм хужалыксыз мөнәсәбәт үзгәрешләргә вазыйфаларны бозуга, табигать үзгәрешләрен киметүгә китерә.

Жирләрен саклау жирдән рациональ файдалану тәмин ителгәндә генә нәтижелә була ала.

«Әжмәр авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегенә тотрыклы социаль-иқтисади үсеш һәм анда яшәүчеләрнең экологик имин тормыш эшчәнлегенә проблемалары хәзерге этапта жирләрен саклау һәм алардан файдалану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Шәһәр жирлегенә дәрәжәсендә жирләрен саклау һәм файдалануның жирле проблемаларын мөстәкыйль хәл

итәргә мөмкин, өстәвенә, тулы, комплекслы һәм акыллы рәвештә хәзерге вакытта яшәүче кешеләр мәнфәгатьләрендә генә түгел, киләчәк буыннар мәнфәгатьләрендә дә.

Жирләрнең экологик торышы уртача яхшы, ләкин стихияле санкцияләнмәгән чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның максатлары, бурычлары һәм максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлекләрдән файдалану һәм аларны саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары түбәндәгеләрдән гыйбарәт: Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Әжмәр авыл жирлегенә башкарма комитеты эшчәнлегенә законлылыгы һәм ачыклыгы, хисап тотучанлыгы һәм контрольгә, нәтижеләгә.

Муниципаль программаның максатлары булып жирләрне пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны, жирләрне һәм туфракны һәм башка тискәре йогынтыны юкка чыгаруны, шулай ук жирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү, жирләрнең үзлекләрен яхшырту, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрнең уңдырышлылыгын торгызу өчен, тәмин итү тора.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалануның һәм аларны саклауның нәтижеләлеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны тәмин итү;
- яшел үсентеләрне саклау һәм торгызу;
- жирләргә инвентаризация үткөрү.

Жирләрне инвестицияләү жирләрне деградацияләүне, пычрануны, чүпләүне, жирләрне бозуны, хужалык эшчәнлегенә башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, файдаланылмый торган, файдаланылмый торган яисә файдаланылмый торган, файдаланылмый торган яисә файдаланылмый торган, жир кишәрлекләреннән рөхсәт ителгән файдалану, жирләрнең башка характеристикалары нигезендә файдаланылмаган жирләрне ачыклау өчен уздырыла.

3. Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелә торган ахыргы нәтижеләре һәм программаның нәтижеләлек күрсәткечләре

Өлеге программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә китерергә, яңа жир кишәрлекләрен әйләнәшкә кертергә, авыл жирлегенә инвестицияләр җәлеп итүчәнлеген арттырырга, шул рәвешле икътисадны үстерергә, жирләрдән нәтижелерәк файдаланырга һәм аларны сакларга булыша.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә:

- 1) торақ пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфат характеристикаларын яхшырту;

3) жирлөрдөн нэтижэле файдалану.

4. Программаны гамэлгэ ашыру сроклары нэм этаплары

Программаны гамэлгэ ашыру вакыты - 2026-2028 еллар.

5. Муниципаль программаның төп чаралары исемлеге

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының « Әжмәр авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләрне саклауның һәм алардан файдалануның нәтижелелеген арттыру чаралары планлаштырылган.

Таблица № 1

МУНИЦИПАЛЬ ПРОГРАММАНЫҢ ТӨП ЧАРАЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ

Максат исеме	Бурыч атамалары	Төп чараларның исеме	Башкаручы	Төп чаралар ны үтәү сроклар ы	Ахыргы нәтижелә рне бәяләү индикатор лары, үлчәү берәмлекл әре	Индикаторларның әһәмияте			Финанслау чыганагын күрсәтеп финанслау (мең сум)			Чараны гамәлгә ашыруның турыдан- туры нәтижәсе
						2026	2027	2028	2026	2027	2028	
1	2	4	5	6	7	8	9	10	12	13	14	
1. Жирләрне һәм туфракны пычратуны, ярлыландыруны, деградацияләүне, бозуны,	1.1: Жирләрдән файдалануның һәм аларны саклауның нәтижелелеген арттыру,	1.1.1. туфракның уңдырышлылыгын саклау һәм арттыру, жирләрне чүп үләннәр, куаклар һәм вак	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты	2026-2028	Әйе /Юк	Әйе	Әйе	Әйе	5,0 (жир ле бюдж ет)	5,0 (жир ле бюдж ет)	5,0 (жир ле бюдж ет)	жирләрдән экологик системаларны саклауны, жирнең хужалык һәм эшчәнлеккенең башка

юкка чыгаруны, жиргә һәм туфракка башка тискәре йогынтыны булдырмау һәм бетерү, шулай ук жирләрдән рациональ файдалануны тәмин итү, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның уңдырышлылығын торгызу һәм жирләрне яхшырту	жирләрдән рациональ файдалануны һәм аларны саклауны оештыруны тәмин итү	урманнардан саклау, жирләрнең торышын начарайтуны һәм башка төрләр (фитоконтроль үткәрү)										төрләрне гамәлгә ашыру чарасы, нигезе булу сәләтен тәмин итү торган ысуллар белән файдалану
		1.1.2. жирләрне пычрату һәм чүпләү нәтижеләрен бетерү (өмәләр үткәрү, чүп чыгару)	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты	2026-2028	берәмлек	6	6	6	10,0 (жирле бюджет)	10,0 (жирле бюджет)	10,0 (жирле бюджет))	
	1.2 Яшел утыртмаларны саклау һәм торгызу	1.2.1. табигать мохитен саклау, торгызу һәм үстерү (агачлар, куаклар утырту)	Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеген Башкарма комитеты	2026-2028	берәмлек	10	10	10	10 (жирле бюджет)	10 (жирле бюджет)	10 (жирле бюджет)	халыкның сәламәтлеген һәм яшәү эшчәнлеген уңай шартларын тәмин итү өчен әйләнә-тирә мохит шартларын саклау,

өчен												яклау һәм яхшырту
	1.3: Жирләргә инвентариз ация үткәрү	1.3.1. буш һәм рациональ файдаланылм ый торган жирләрне ачыклау һәм аларны хужалык әйләнешенә вакытында жәлеп итү	Татарстан Республикас ы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеге Башкарма комитеты	2026- 2028	Әйе /Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	-	жирләрне системалы рәвештә инвентариза цияләү, аларны арендага (милеккә)та пшыру максатларын да буш һәм рациональ
		1.3.2. жир кишәрлекләр ен үз белдеге белән биләү фактларын ачыклау	Татарстан Республикас ы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлеге Башкарма комитеты	2026- 2028	Әйе /Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	-	файдаланыл мый торган жирләрне ачыклау
		1.3.3. гражданнарға РФ жир законнарын аңлату	Татарстан Республикас ы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл	2026- 2028	Әйе /Юк	Әйе	Әйе	Әйе	-	-	-	

[illegible]

6. Муниципаль Программаны ресурслар белән тәмин итүне нигезләү

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру жирле бюджет хисабына карала.

2026-2028 елларга муниципаль программаның бюджет ассигнованиеләренәң гомуми күләме жирле бюджет акчаларынан 75,0 мең сум тәшкил итә.

Финанс ресурсларына ихтыяж Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Әжмәр авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә жирле үзидарә органнарының индекс-дефляторларны исәпкә алып, шундый ук эш төрләре нигезендә әзерләнгән тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә.

Таблица № 2.

Гамәлгә ашыру еллары	Финанслау күләме, мең сум				
	барлыгы	финанслау чыганаclarы киселешендә			
		федераль бюджет	республика бюджетлары	Муниципаль программаның төп чаралары	бюджеттан тыш чыганаclar
Муниципаль программаның төп чаралары					
2026		0,0	0,0	25,0	0,0
2027		0,0	0,0	25,0	0,0
2028		0,0	0,0	25,0	0,0
Муниципаль программа буенча барысы		0,0	0,0	75,0	0,0

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру барышында чаралар һәм аларны финанслау күләмнәре, Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының «Әжмәр авыл жирлегә» муниципаль берәмлегә бюджеты акчаларының мөмкинлекләрен исәпкә алып, ел саен корректировкаларга тиеш.

7. Программаның үтәлешен тикшереп торуны оештыру

Программаны гамәлгә ашыру барышына Контроль Татарстан Республикасы Спас муниципаль районының Әжмәр авыл жирлегә Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

Программаны гамәлгә ашыру турында хисап мәгълүматлары жирлек башкарма комитеты тарафыннан хисап чорыннан соң килә торган айның 25 числосына кадәр квартал саен Спас муниципаль районы Башкарма комитетына һәм Спас муниципаль районының Финанс-бюджет палатасына 1 нче кушымта нигезендә тапшырыла.

Муниципаль программа реквизитлары, гамәлгә ашыру чоры	
Хисап тотучы оешманың исеме	
Муниципаль программаны раслау турында норматив хокукый акт исеме	
Форма төзү өчен җаваплы вазыйфаи зат (ф. и. ат., вазыйфаи вазыйфаи зат, элемтә телефоны)	

Муниципаль программаны гамәлгә ашыру турында хисап
_____ 20__ ел

N п/п	Ярдәм че програ ммалар ның (бүлек нең, чарала рның)и семе	Финанслау чыганагы (барлыгы, шул исәптән Россия Федерациясе бюджеты, Татарстан Республикасы бюджеты, жирле бюджет, бюджеттан	Программа ны раслау турында норматив хокукый акттан хисап елына финанслау объекты планнары, мең сум	Програм ма буенча хисап чорына (лимит) бүлөп бирелгән , мең сум	Финансл ау проценты	Асылда ел башын нан акчалар файдал анылга н (башка ручы счетов нан	Индикат ор исеме, үлчәү берәмлег е	Индикаторның кыйммәтләре					
								алдагы ел		агымдагы ел			килә се елга план
								план	факт лык	план	факт лык	башк ару проц енты	

[illegible]